O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN OTORINOLARINGOLOGIYA VA BOSH-BO‘YIN KASALLIKLARI ILMIY-AMALIY TIBBIYOT MARKAZI

«Tasdiqlayman»
Respublika ixtisoslashtirilgan
otorinolaringologiya va bosh-bo‘yin
kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi
direktori, prof. I.S. Xasanov
«___» ____________ 2024 y.

«RINOSEPTOPLASTIKA»
mavzuiy malaka oshirish kursi
O‘QUV DASTURI
(o‘qish hajmi 72 kredit)

Toshkent – 2024 y

Tuzuvchilar:

Voxidov U.N. - Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringolo-giya va bosh-bo‘yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi direktori o‘rinbosari, t.f.d., dotsent

Xasanov U.S. - Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringolo-giya va bosh-bo‘yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi direktori, t.f.d., professor

Taqrizchilar:

Shaumarov A.Z. Toshkent tibbiyot akademiyasi otorinolaringologogiya kafedrasi katta o‘qituvchisi, t.f.n.

Ergashev U.M. - Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringolo-giya va bosh-bo‘yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi direktori o‘rinbosari, t.f.n.

O‘quv dasturi Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringologiya va bosh-bo‘yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi Ilmiy kengashida ko‘rib chiqilgan va tavsiya qilingan

2024 y. «__» _________, bayonnoma № ...

RIOBBJIAM ilmiy kengash raisi Xasanov U.S.

Kirish

O‘quv dastur shifokor otoriinolaringologning ish faoliyati jarayonida ko‘p uchraydigan tashqi burun deformatsiyasi va burun to‘sig‘i qiyshiqligini zamonaviy tekshirish usullari, tasniflar, klinik protokollar, standartdarni qo‘llagan xolda yordamida tashxislash, davolash va reabilitatsiya qilishning takomillashgan usullarini taqdim etish, ularning nazariy bilimlarini chuqurlashtirish, amaliy ko‘nikmalari ko‘lamini kengaytirish asosida xalqaro standartlarga javob beradigan, raqobatbardosh malakali kadrlarni shakllantirish maqsadida tuzilgan.

Dastur sog‘liqni saqlash xodimlarini uzluksiz kasbiy malakalarini rivojlantirish, zamonaviy ilm-fan yutuqlariga va tibbiyot amaliyotining joriy ehtiyojlariga mos holda, tibbiyot fani va amaliyotidagi joriy vaziyatning o‘zgarishini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

Maqsad. Rinoseptoplastika jarrohlik amaliyoti bo‘yicha nazariy bilimlar va amaliy ko‘nikmalarni egallash darajasini oshirishdan iborat.

Vazifalar.

- Burun va burun yondosh bo‘shliqlar klinik anatomiyasi, topografiyasi bo‘yicha bilim darajasini aniqlash.
- Rinoseptoplastika asoslarini egallash bilan bog‘liq nazariy bilimlar va amaliy ko‘nikmalarni tizimlashtirish.
- Turli profildagi davolash muassasalarida rinoseptoplastika jarroxlik amaliyotini samarali o‘tkazish va tashkil etish shartlarini muhokama qilish.

Ta’lim oluvchilar kontingenti: internatura, klinik ordinatura, magistratura yoki boshlang‘ich ixtisoslashtirishda mazkur mutaxasislikni egallaganligini tasdiqlovchi hujjati bo‘lgan shifokor otorinolaringologlar.

Tinglovchini o‘quv dasturni o‘zlashtirishi uchun zarur bo‘lgan kompetensiya:

- otorinolaringologik kasalliklar to‘g‘risida keng qamrovli bilimlarga ega bo‘lish, ularni tahlil qilish va turli klinik kechishlarini izohlash;
- LOR a’zolari kasalliklarini mustaqil tashxis qo‘yishi va zarur davolash choralarini belgilay olishi;
- tashqi burun deformatsiyasi va burun to‘sig‘i qiyshiqligini tashxislash uchun zarur bo‘lgan tekshirish usullari va xizmat turlarini aniq bilish;
- shifokor otoriinolaringologning kvalifikatsiya tasnifida ko‘rsatilgan amaliy ko‘nikmalarni mustaqil bajarishi yoki o‘tkazish texnikasi xaqida ma’lumotga ega bo‘lishi;

Dasturning dolzarbligi:

Hozirgi kunda rinoseptoplastika keng tarqalgan jarroxlik amaliyotiga aylangan. Ushbu dastur Sog‘liqni saqlash tizimining barcha bo‘g‘inlarida faoliyat yurituvchi vrach-otorinolaringologlar, plastik jarroxlar va stomatologlarning rinoseptoplastika asoslarini egallashlarini nazarda tutadi.

Dastur hajmi 72 soatni tashkil qiladi.

O‘qish shakli:

- kunduzgi - o‘qish ishdan ajralgan holda
- on/offline, masofaviy - o‘qish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda

- sayyor - o‘qish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda o‘tkaziladi.

Mashg‘ulotlarni o‘tish tartibi:

- Kunduzgi - kuniga 6 kredit, mashg‘ulotlar 8.30 da boshlanib, 13.30 da tamom bo‘ladi.Tushlik 30 daqiqa.
- on/offline, masofaviy – kuniga 3 kredit
- sayyor – kuniga 6-8- kredit

Rejalashtirilayotgan ta’lim natijalaridan so‘ng takomillashtirilishi lozim bo‘lgan kasbiy kompetensiya:

Rinoseptoplastikaga ko‘rsatma va qarshi ko‘rsatmalarni aniqlash;

Burunni klinik, funksional, nurli, mikrobiologik, gistologik, gematologik, immunologik tekshiruv usullari natijalarini interpretatsiya qilish;

Bemorlarni rinoseptoplastikaga tayyorlash;

Rinoseptoplastika jarroxlik amaliyotidan keyin bemorlarni yuritish;

Rinoseptoplastika asoratlarini tashxislash va keyngi taktikani belgilash uchun asosiy nazariy bilim va amaliy ko‘nikmalaridan oqilona foydalana bilishi lozim.

O‘qish tugagandan so‘ng beriladigan xujjat: o‘quv dastur bo‘yicha ta’lim olishni muvaffaqiyatli yakunlagan va yakuniy attestatsiyani topshirgan tinglovchilarga “Rinoseptoplastika“ mavzuli malaka oshirganligi haqida Davlat namunasidagi sertifikat beriladi.

MAVZULI MALAKA OShIRISh KURSI O‘QUV REJASI

№	Modullar va mavzular nomi	Jami kredit	Ma’ ruza	Amaliy mashg‘ulotlar		Attestatsiya
				Seminar (S)	Maxorat darsi (MD)	
1	**MODUL: Rinoseptoplastikaning rivojla-nishi tarixi. Rinoseptoplastikaning zamonaviy xolati, maqsadi, vazifalari. Burun fiziologiyasi va klinik anatomiyasi va tekshirish usullari.**	18	4	14		
2	**MODUL: Rinoplastika. Tashqi burun qiyshiqligi, tug‘ma va orttirilgan nuqsonlari**	24		24		
3	**MODUL: Septoplastika**	22		22		
4	**MODUL: Tashqi burun va burun to‘sig‘i nuqson va qiyshiqliklarini boshqa tizim va a’zolarga ta’siri. Rinoseptoplastikaning etik aspektlari**	6	2		4	
	Attestatsiya	2		2		
	Jami	72	6	62	4	

1 Modul. Rinoseptoplastikaning rivojlanishi tarixi. Rinoseptoplastikaning zamonaviy xolati, maqsadi, vazifalari. Burun fiziologiyasi va klinik anatomiyasi va tekshirish usullari.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	**18 kredit**
O‘quv moduli mazmuni:	Rinoseptoplastikaning rivojlanishi tarixi, Rinoseptoplastikaning zamonaviy xolati, maqsadi, vazifalari, Burun fiziologiyasi va klinik anatomiyasi. Tashqi burun klinik anatomiyasi. Yuz antropometriyasi va rinoplastika bilan bog‘liq burunning xirurgik anatomiyasini o‘ziga xos xususiyatlari. Burun bo‘shlig‘i klinik anatomiyasi. Burun fiziologiyasi. Tekshirish usullari: Burun tashqi ko‘rigi va endoskopiyasi, burunning xid va ta’m bilish, nafas olish, transport va ayiruv funksiyalarini tekshirish. Nurli diagnostika usullari: rentgen, KT, MSKT, MRT, angiografiya, ultratovush. Laborator tekshiruv usullari: gematologik, immunologik, mikrobiologik, gistologik.
O‘quv modul yakunida bilishi lozim:	Rinoseptoplastikaning rivojlanishi tarixi, maqsadi, vazifalari, burun fiziologiyasi va klinik anatomiyasi. Yuz antropometriyasi va rinoplastika bilan bog‘liq burunning xirurgik anatomiyasini o‘ziga xos xususiyatlari. Nurli diagnostika usullari: rentgen, KT, MSKT, MRT, angiografiya, ultratovush. Laborator tekshiruv usullari: gematologik, immunologik, mikrobiologik, gistologik natijalarni taxlil qilish.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	Burun tashqi ko‘rigi va endoskopiyasi, burunning xid va ta’m bilish, nafas olish, transport va ayiruv funksiyalarini bajara olish. Oldingi rinoskopiya, endoskopik rinoskopiya, amaliy bajarish.

Adabiyotlar

1. Xasanov U.S., Voxidov U.N. Otorinolaringologiyada zamonaviy tekshirish usullari. Toshkent. 2019. 250 bet.
2. Xasanov S.A. Voxidov N.X. Quloq, burun, xalkum va xikildok kasalliklari. Toshkent. 2011.- 210 bet.
3. Voxidov N.X., Nurov U.I., Radjabov R.R., Nurova G.U. Klinik otorinolaringologiya // “Durdona” nashriyoti. - Buxoro.-2019.- 450 bet.
4. Palchun V.T., Kryukov A.I., Magomedov M.M. Otorinolaringologiya.-Uchebnik.-4-ye izdanie.-M.: GEOTAR-Media, 2019.-592 s.

2 Modul. Rinoplastika. Tashqi burun qiyshiqligi, tug‘ma va orttirilgan nuqsonlari.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	**24 kredit**
O‘quv moduli mazmuni:	Tashqi burunda jarroxlik amaliyotlari tasnifi. Ochiq rinoplastika: ko‘rsatma, qarshi ko‘rsatma, bajarish bosqichlari, jarroxlik amaliyotidan keyngi parvarish, asoratlar. Yopiq rinoplastika: ko‘rsatma, qarshi ko‘rsatma, bajarish bosqichlari, jarroxlik amaliyotidan keyngi parvarish, asoratlar. Tashqi burun nuqsonlari va deformatsiyalar tasnifi. Tashqi burun

	nuqsonlari va deformatsiyalarining klinikasi va diagnostikasi. Bemorlarni jarroxlik amaliyotiga tayyorlash. Rinoplastikada kompyuter modellashtirish.
O'quv modul yakunida bilishi lozim:	Tashqi burunda jarroxlik amaliyotlari tasnifi. Ochiq va yopiq rinoplastika: ko'rsatma, qarshi ko'rsatma, bajarish bosqichlari, jarroxlik amaliyotidan keyngi parvarish, asoratlar. Tashqi burun nuqsonlari va deformatsiyalar tasnifi. Tashqi burun nuqsonlari va deformatsiyalarining klinikasi va diagnostikasi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	Bemorlarni jarroxlik amaliyotiga tayyorlash. Rinoplastikada kompyuter modellashtirish.

Adabiyotlar

1. Xasanov S.A. Voxidov N.X. Yukori nafas yullari kasalliklari. T. 2008.-Voris nashriyoti.-336 bet.
2. Otorinolaringologiya // Shamsiev D.F., Voxidov U.N.- elektron darslik. Toshkent, 2022
3. Babiyak V.I., Nakatis Ya.A. Klinicheskaya otrinolaringologiya. Sankt-Peterburg.- 2005. 800 s.
4. Konenchenkova N.Ye., Nakatis Ya.A., Paщinin A.N., Babiyak V.I. Osnovi neotlojnoy otorinolaringologii. Posobie dlya vrachey.-SPb.: «Znanie», 2014.-504 s.

3 Modul. Septoplastika

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	**22 kredit**
O'quv moduli mazmuni:	Burun to'sig'i qiyshiqligi va nuqsonlarining tasnifi. Burun to'sig'i nuqsonlari va deformatsiyalarining klinikasi va diagnostikasi. Burun to'sig'ida jarroxlik amaliyotlarining tasnifi. Jarroxlik amaliyotiga bemorlarni tayyorlash, ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar. Xar xil turdagi septoplastika jarroxlik amaliyotini bajarish bosqichlari. Jarroxlik amaliyotidan keyngi parvarish va asoratlar. Burun to'sig'i perforatsiyasini bartaraf etish yo'llari.
O'quv modul yakunida bilishi lozim:	Burun to'sig'i qiyshiqligi va nuqsonlarining tasnifi. Burun to'sig'i nuqsonlari va deformatsiyalarining klinikasi va diagnostikasi. Burun to'sig'ida jarroxlik amaliyotlarining tasnifi. Jarroxlik amaliyotiga bemorlarni tayyorlash, ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar.. Jarroxlik amaliyotidan keyngi parvarish va asoratlar.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	Xar xil turdagi septoplastika jarroxlik amaliyotini bajarish bosqichlari. Burun to'sig'i perforatsiyasini bartaraf etish bo'yicha jarroxlik amaliyotlarini bajarish

Adabiyotlar

1. Xasanov U.S., Voxidov U.N. Quloq kasaliklari // O'quv qo'llanma.-Toshkent.- "Renessans press" nashriyoti – 2021 yil.-320 bet.
2. Babiyak V.I., Nakatis Ya.A. Klinicheskaya otrinolaringologiya. Sankt-Peterburg.- 2005. 800 s.
3. Bogomilskiy M.R., Chistyakova V.R. Detskaya otorinolaringologiya/M.: GEOTAR-Media, 2006.-432 s.
4. Voxidov N.X., Nurov U.I., Radjabov R.R., Nurova G.U. Klinik otorinolaringologiya // "Durdona" nashriyoti. - Buxoro.-2019.- 450 bet.

4 Modul. Tashqi burun va burun to'sig'i nuqson va qiyshiqliklarini boshqa tizim va a'zolarga ta'siri. Rinoseptoplastikaning etik aspektlari

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	**6 kredit**
O'quv moduli mazmuni:	Tashqi burun va burun to'sig'i nuqson va qiyshiqliklarini boshqa tizim va a'zolarga ta'sirini o'rganish.
O'quv modul yakunida bilishi lozim:	Tashqi burun va burun to'sig'i nuqson va qiyshiqliklarini boshqa tizim va a'zolarga ta'sirini bilish.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	Rinoseptoplastikaning etik aspektlari.

Adabiyotlar

1. Xasanov S.A. Voxidov N.X. Yukori nafas yullari kasalliklari. T. 2008.-Voris nashriyoti.-336 bet.
2. Babiyak V.I., Nakatis Ya.A. Klinicheskaya otrinolaringologiya. Sankt-Peterburg.- 2005. 800 s.
3. Bogomilskiy M.R., Chistyakova V.R. Detskaya otorinolaringologiya/M.: GEOTAR-Media, 2006.-432 s.
4. Voxidov N.X., Nurov U.I., Radjabov R.R., Nurova G.U. Klinik otorinolaringologiya // "Durdona" nashriyoti. - Buxoro.-2019.- 450 bet.

Attestatsiya. (2 kredit). Sinov.

Dasturni amalga oshirishning tashkiliy pedagogik ta'minoti

O'quv va amliyot bazasi: Respublika ixtisoslashtirilgan otorinolaringologiya va bosh-bo'yin kasalliklari ilmiy-amaliy tibbiyot markazi, Toshkent shahri, Yashnobod tumani, Maxtumquli ko'chasi, 103-uy.

Dastur bo'yicha auditoriya mashg'ulotlarini o'tkazish uchun zarur jihozlar ro'yxati: elektron doska, kompyuter, proektor, doska, flebchat, marker. Modullar bo'yicha tavsiya qilinadigan o'quv uslubiy xujjatlar, tarqatma materiallar, nazorat savollari, testlar, vaziyatli masalalar, amaliy kunikmalar, qo'shimcha adabiyotlar elektron nusxada saqlanadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Xasanov U.S., Voxidov U.N. Otorinolaringologiyada zamonaviy tekshirish usullari. Toshkent. 2019. 250 bet.
2. Xasanov S.A. Voxidov N.X. Yukori nafas yullari kasalliklari. T. 2008.-Voris nashriyoti.-336 bet.
3. Xasanov S.A. Voxidov N.X. Quloq, burun, xalkum va xikildok kasalliklari. Toshkent. 2011.- 210 bet.

4. Voxidov N.X., Nurov U.I., Radjabov R.R., Nurova G.U. Klinik otorinolaringologiya // "Durdona" nashriyoti. - Buxoro.-2019.- 450 bet.

5. Otorinolaringologiya // Shamsiev D.F., Voxidov U.N.- elektron darslik. Toshkent, 2022 Maxkamova N.E. Otorinolaringologiya// Darslik. Toshkent.-2020.- 450 bet.

Internet-resurslar

http://www.med.uz
https://elibrary.ru
https:// www. lorlife.kiev.ua
http://www. medline.ru
http://www.medel.com.
https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov
http://www. melfon.ru.
http://www.lor.ru.
http://www.lornii.ru.
http://www.doctornarabote.ru.
http://www.med2000.ru
http://rusmedserv.com
http://www.doctor.ru